

Ўзбек миллий уйғони адабиёти Зокиржон Фуқрат ижодий меросидан айри тасавур этиш маҳол...

Шоирнинг хоржга кетиши ва юртга қайта олмаслик сабаблари шу пайтгача турлича талқин этилган...

Беинчи мисрада янада аҳамиятли фикр ифода этилган: "Ҳамани эмди кўз тутгани бир сохибқирон бўлди..."

айникса, "Туркистон вилоятининг газети" учун мўлжаллаган асарларида айтмоқчи бўлган асосий фикрларини билвосита...

Фурқат таваллудининг 150 йиллиги

ли ҳиссиётлар тўлкини ўқувчи қалбини ларзага солади:

НУРАИ

ИСТИҚБОЛ

УМИДИ

Фақат бугина эмас. Шоир ўзи мансуб ҳалқнинг замона аҳолидан оғох бўлмоғини, ҳақолат уйқусидан уйғонмоғини...

ти мусаддас" ва бошқа асарларида Россия истибдодини очикдан-очик қоралади...

аниқ. Табиийки, бундай асарлар ёган ижодкор мустамакка маъмурияти учун хавфли саналган...

бўлсин йўқотган эмас. Зотан, Фуқратнинг ўзи ушбу сўзларига ҳар доим амал қилди...

Фуқрат миллий уйғониш даври ўзбек адабиётида "кўп ва хўб" иқид қилгани билан алоҳида аҳрлиб турувчи сиймоларидан...

"Юмуб кўзни, қадамини мардлар сори адам кўйди..."

Фуқрат ана шундай мураккаб ва зиддиятли даврда яшаб ижод қилди. Ўз асарлари орқали илмининг, маърифатнинг бекбеси аҳамиятини алоҳида таъкидлади...

Шоирнинг хоржга ёган шеърлари-нинг, беистисно, барчасида унинг она Ватанга бўлган кечис муҳаббати акс этгани кузатилади.

Фуқрат ҳаёти ва ижодининг энг самарали ўн саккиз йили хоржга кечди. Унинг чет элларга сафари саналарини энг сўнгги илмий изланишлар асосида қўйиладиган белгилаш мумкин: Туркия...

Юмуб кўзни қадамини мардлар сори адам кўйди. Адам — йўқлик, демекдир. Бу мисра орқали мардларнинг, яъни миллатпарвар зиёлиларнинг қатаринг биринчиси айтилган...

Зокиржон Фуқратнинг юртга қайта олганини ҳам, бизнингча, икки сабаб билан изоҳлаш мумкин: 1) шоирнинг чет элларда яратилган асарлари моҳият эътибори билан чўқуматининг мустамакка сийсатида айд эгани; 2) Фуқратнинг шахс сифатидаги фазилилари.

Шоирнинг гурбатда — жондан севган она-юртидан узоқда дўсти Ташбўлат Роиққа ёган шеърий мактубидан олинган ушбу байт Ватанга муҳаббат бехад бандан...

Болаларга берилг дунёни...

Юмуб кўзни қадамини мардлар сори адам кўйди. Адам — йўқлик, демекдир. Бу мисра орқали мардларнинг, яъни миллатпарвар зиёлиларнинг қатаринг биринчиси айтилган...

Хазрат Алишер Навоий "Муҳокама ул-луғатайи" асарида ҳарф ва товуш муносабатларига, товушларнинг (ҳозирги тилшуноскида "фонема")...

ТИЛ ВА ТАЛАФФУЗ

Мазкур қўлланма назарий фонетика фани дастури асосида яратилган. Унинг кириш қисмида ушбу фаннинг объекти, максоди, вазибалари, магистрларнинг билими...

ралиэмида шаклланган назарий қарашлар ҳақида ҳам изчил маълумотлар берилган.

нинг далилидир. Китобда Форобий, Ибн Сино, Беруний, Қошғарий, Алишер Навоий, Бобур, Фитрат ва бошқа алломалар, адб ва олимларнинг фонетикага оид фикрлари ҳам берилган...

«ЮЗ САФҲАСИНДА ХАТЛАР...»

Ўзбек мумтоз шеърлигида соғинч ва ҳижрон, Ватан мөҳри ва Ватан қадрли ҳақида кўп ва хўб ёган шоирлардан бири Зокиржон Муҳаммад Бобурдир...

Қаинда Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасида мазкур асарнинг муҳокама сии бўлиб ўтди. Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири, ёзувчилар уюшмаси фахрий раиси Абдулла Орипов асар муҳокамасига бағишланган давра сўҳбатини очибди...

ЭЗГУЛИК ЧИРОғИ

Адабиётшунослик — мураккаб илмий-адабий жараён экани кўпчиликка аён. Бу соҳани танлаганлар кимсасига адабий жараённи эзми-барори, яратилган асарларнинг чуқур таҳлил этиши, ҳолис баҳолаш, китобхонларни бадиий тасавур оламининг ўзига хос хусусиятлари билан таништиришдек жиддий масъулият юкланади...

Устоз ёди

фя — тонг куйиши", "Ойбек романлари тили", "Ғафур Фуломни шеърлигида бадиият" каби мақолаларида, "Бадиий ният ва лирик ифода" монографиясида ўз аксини топган.

Журналларни варақлаганда

«Ўзбек тили ва адабиёти» 2009, 2-сон

Журналнинг янги сони У.Норматовнинг Тоғай Мурод романлари таҳлиliga бағишланган мақола билан очилади. Унда олим "Отамдан қолган далалар" ва "Бу дунёда ўлиб бўлмайди" романларидаги поэтик камров ҳақида фикр юртган...

«Жаҳон адабиёти» 2009, июн

жидан танлаб сараланган машҳур шеърли ижодкор таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан мушаррафларга ажиб бир гулдаста тарзда тақдим этилган.

Бизнинг давримизда Бобурнинг ижодий меросига эътибор яна-да кучаймоқда. Адабиётимизда Бобур сиймоси яратилди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримуҳаммад Қодировнинг «Юлдаш тунлар» романи, таниқли ёзувчи Хайриддин Султоновнинг «Бобурийнома» маърифий романи, бир қатор қисса ва ҳикоялари, Камчибек Кенжаннинг «Ҳинд сориға», «Анджондан Даққагача», «Буюқлар изидан», «Анджондан Богдодгача», «Кўнғил кечинмалари» китоблари адабиёт илосмандларининг севимли асарларига айланди.

Узбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, адабиётшуно олимлар Абдуғафур Расулов, Нурбой Абдулҳаким, Ваҳоб Раҳмонов, Султонмурод Олимов, Аҳдамбек Алимбеков, ёзувчи Комил Аваз ва бошқалар янги асарнинг адабий-эстетик гоёси, ўзига хос шакли, услуби, жанр хусусиятлари, бадиий тасавур воситалари ва тили ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Шундай устозлардан бири Нуриддин Бобоҳўжаев роса қирқ йил давомида ҳозирги Наманган Давлат унверситетида талабаларга адабиётшунослик илминдан сабоқ берди. Бугун вайдийнинг қай бурчагида бўлганг, мактабларда, лицей ва коллежларда устознинг шоғирларини учратасиз. Менинг ўзим адабиёт илмини, бадиий асарни таҳлил қилиш йўлларини домладан ўрганганман. У кишида, айникса, ифодали ўқиш маҳорати бандан эди.

Нуриддин Бобоҳўжаев илмий фаолият билан бирга, бадиий ижод соҳидада ҳам самарали қалам тебратди. Вилоят газетларида эълон қилинган чуқур таҳлилий ўткир публицистик мақолалари, бир неча тўпмалари, «Узинг кўзининг нури», «Мадминбек» каби сахна асарлари адабиёт илосмандларига манзур бўлди. Бодийлик санъаткорлар домла қаламига мансуб «Соғинсам отахоним», «Онажоним», «Фақат ўзингга борман», «Дўст бўлсанг» каби ўнлаб кўшиқларни ҳали-ҳануз куйлаб юршади.

Журналнинг янги сони У.Норматовнинг Тоғай Мурод романлари таҳлиliga бағишланган мақола билан очилади. Унда олим "Отамдан қолган далалар" ва "Бу дунёда ўлиб бўлмайди" романларидаги поэтик камров ҳақида фикр юртган...

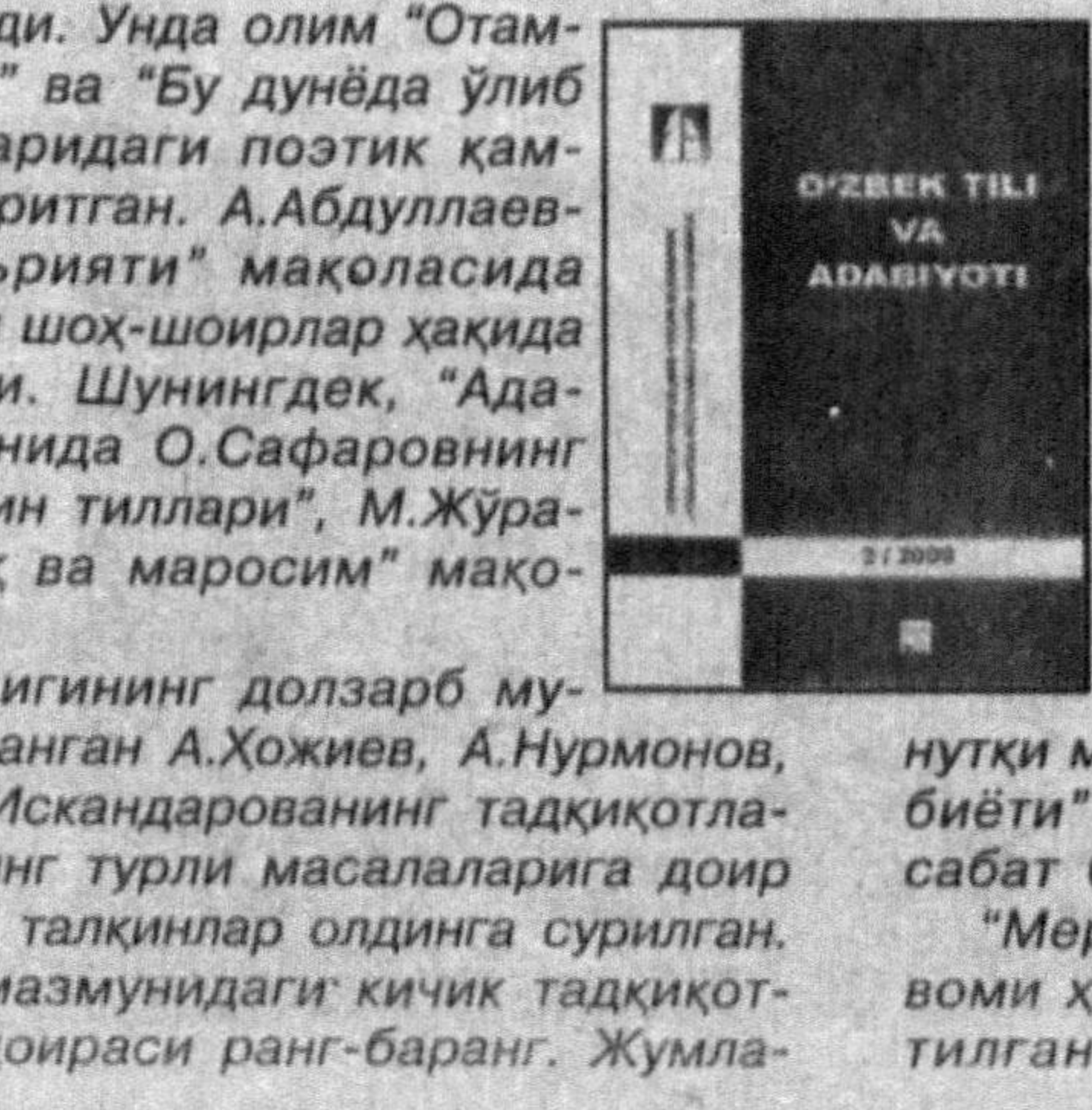
дан, А.Эрғашевнинг мақоласида "Алломиш" туркумидаги дастонлар ҳақида кузатишлар баён этилди. Ш.Матқўбатов мақоласида Ф.Фулом шеърлигида поэтик маҳорат ва тасвир жойбаси талкинга гувоҳ бўласиз. М.Қўчқоровнинг "Абдулла Қаҳҳор адабий-танқидий публицистиксининг мавзуий таснифи", Н.Шодмоннинг "Шоҳид ул-икбол"да Хоразм адабий муҳитига доир маълумотлар, Ф.Жабборовнинг "Фикра — бадиий публицистик жанр сифатида" ва бошқа тадиқотларда мумтоз ва замонавий адабиётнинг, халқ озғачи ижоди ҳамда тилшуносликнинг долзарб масалалари ёритилган.

Зокиржон Муҳаммад Бобур ҳаётидан ўз лаҳза ва юз ҳолат тасвирлагани учун ҳам асар «Юз ох, Зокиржон Муҳаммад Бобур», деб номланган.

деганидек Сирожиiddин Сайид ҳам Бобур бадииятига илос ва эҳтиром сифатида «Юз саҳифада кўз ёши» бирла юзта мактуб битибдири, уни хаяжон-сийоз ишлатиб, Шунингдек, шоирнинг «Юз рисола»сида ўз оҳинг муҳассам бўлгани ҳам тасирили чикқан.

Узбекистон Қаҳрамони Озод Шарофиiddиннинг даъстлабки шоғирларидан бири Нуриддин Бобоҳўжаев ўтган асаринг олтиминчи йиллари охирида шоира Зул-

обиджон ҚАРИМОВ

«Мерос» рункида «Олтин ёрқ» асарининг давоми ҳамда илмий ҳаётга оид ахборотлар ёритилган.

